

Urbán Barnabás

Az igazság felé

Egy estebe nyúló augusztusi délután itt ülök a diófa lombsátra alatti padon, s szemlélődöm, elmélkedem és hallgatom a szökőkút csobogását.

Ha behunyam a szememet, álmokat sző képzeletem. Mintha hegyi sziklákon lefutó patak sok hangú zenéje szólalna meg; éppúgy, mint a szökőkút magasba törő vízsugarának lehulló csöppjeiben. Így ér vissza a „földre dobott kő” is oda, ahonnan elindult.

Az életpálya emelkedésének határa is kimért, mint a vízsugáré vagy a feldobott kőé. Mennyi hiábavaló erőlködés juttatta már zátonyra a nagy törtétek féktelen vágyait, mert túlbecsülték képességeiket!

Ahogy megfordulok itt, a padon, máris előttem a szomorúfűz anyaföld felé hajló ágacskáival. Ahonnan élete elindult, oda tért vissza. Nekünk is szól képletes szavaival a régi üzenet: „porból lettünk, porrá leszünk”.

Kezdet és vég egybeolvad, mint a Föld és az Ég a horizont szélén.

A lehulló vízsugár és a földet kereső fűz a szelíd alázatot példázza.

Megalázkodni azonban soha nem szabad vélt emberi „nagyságok” előtt, emberi méltóságunk rovására. A teremtett világ csodái előtt tisztelettel hajlik meg minden igaz ember.

A világ legnagyobb törvénye: az igazság. Ez a legmagasabb eszmény, amelyért érdemes, de egyben szent kötelesség is küzdeni. Minél közelebb jutunk hozzá, annál szebb lesz az emberhez méltó élet. Bizony, ez lenne álmaink vágya és vágyaink beteljesedése!

Lassan már leáldozóban a Nap s búcsúzni kezd. Bíbor palástjával még betakarja az Ég alját. Futó felhők jönnek-mennek. Ki tudja, honnan, hová? Száguldó gondolataim versenyre kelnek velük. Fürkészni próbálok a nagy Természet és énem kis világának most felöltő rejtelmét. De válaszom csak fogyatékos és bizonytalan. Bármennyire tágul is az emberi tudás határa, korlátai mégis adottak, hiszen az ismeretek igazságrendszere kimeríthetetlen. Annyi bizonyosságom csak van, hogy az anyagi világ jelenségei az ok és okozat elválaszthatatlan egységében és lényegük kibontakozásának célszerű irányában valósulnak meg. Felfedett kapcsolatuk azután természeti törvények megfogalmazásában, mint megismert igazságokban nyernek kifejezést.

A kutató szellem a természeti jelenségek folytonos változásaiban, a csillagóriásoknál éppúgy, mint a parányok parányainál, az atomoknál a változatlant, az állandót akarja megállapítani, s ahol lehetséges, azt matematikai formulákba is rögzíti.

Zempléni Múzsza

A makrokozmosz és mikrokozmosz világfolyamatában a tömegvonzás az az állandóan ható erő, amely benne egyensúlyt tart.

A gondolkodó ember azonban nemcsak az öt körülvevő világ megismerésére törekszik, hanem érzelmi és akarati tulajdonságait is számba veszi. Csak így alakíthatjuk ki helyes világnézetünket, amelyben a van és kell fogalma magasabb szinten fonódik egybe.

Szellemi életünk az ismerés és az értékelés szálaiból van összeszöve. Előbbi az értelem, utóbbi inkább az érzelmek talajából nő ki, de egymástól nem választhatók el. Világnézetünk mélysége és belső tartalma szempontjából az utóbbi tekinthető jelentősebbnek.

A megismerés folytán kialakított világképünk mellett önként felvetődik az a kérdés, hogy mi az ember értéke, célja és mi a kötelessége önmaga, embertársai és a társadalom iránt. A választ világnézetünkkel adhatjuk meg. Tudásunk csak külső világunk képe, eszményeink azonban belső világunk valósága. A tudás az út, eszmények az útjelzők rajta, amelyek az igazság felé mutatnak.

Minél többet tudunk a természeti jelenségekről, annál csodálatosabbnak látjuk a mindenség harmóniáját. Lelkünk harmóniája pedig a tudás és az eszmény sok színezetű akkordjaiból alakul ki.

Minden becsületes szándék az igazság szeretetéből válhat nemes tette. Az igazság fényében ragyog a szellem, tőle nyeri világosságát az emberi értelem, általa teljesül be minden szépség. Csillagvilágok keletkezhetnek vagy elmúlhatnak, de az igazság ereje örök és győzedelmes.

Az idő folyását földi mértékkel, akár emberöltővel mérve, ennek az útnak inkább csak kanyarodásait, hullámzásait láthatjuk. Jóval nagyobb időtávlat kellene ahhoz, hogy a folyamatos emelkedést, e világ tökéletesedésének biztos irányvonalát megismerhessük. Amit társadalmi fejlődésnek látunk, az az igazság szükségszerű kibontakozása és érvényesülése. Bízást hinnünk kell azért, hogy a vajúdó világ ellentmondásai mellett is a népek nagy családjára egy boldogabb jövő vár.

A holnapra gondolva már búcsúzni kellene. De minden búcsúzásban van valami visszahúzó erő. Fáknek, bokroknak már csak a sziluettjét látom, rám pedig az Ég kupolája borul. Varázslatukból marasztalásukat érzem. Rövid ideig maradok is. Az ember élete folytonos búcsúzás. A tovatűnő pillanatokban búcsúzunk önmaguktól. Életünk egy-egy kis darabja töredezik le a múlt idővel. A múlt és jövő partjai közt elfolyó örök jelen egyre inkább a jövő partjait mossa, míg a másik oldalon a szeretetre és fájdalomra, a sikerre és kudarcra szétört életünk milliárdnyi emlékdarabját múltta tornyosítja.

Ha már hervadoznak is életünk mentén a színes virágok, a reménység örökzöld lombjai még akkor is hívogatóan integetnek felénk.

Már pihenőre ment a Nap, nyugovóra tért a Természet. Elindulok hát otthonomba. Nincs már zenéje a vízsugárnak, elnémult a fű leveleinek suhogása is. Nincs már

fény a Földön, csak az Ég lámpásai gyúltak ki. Menetközben még néhány száguldó meteorit tűzijátékában gyönyörködöm. Ők most az Ég követei nálunk. Mintha biztatóan mondanák nekem: ne félj csapásainktól, mert izzó testünk a tengert szomszójához. Az úszó felhők közt bujkáló csillagok kedvesen, ismerősként hunyorgatnak rám; talán azt üzenik, hogy ők a mi földi lakóhelyünkkel együtt egy sorsközösségben élnek az Univerzum óriási családjában.

Lassan haladva kertkapum felé, lelkem csendjében már csak szívem hangjának melódiáját érzem a szeretet csodatevő erejéből és a jóság melegéből.

De szép is a magány, ha tiszta gondolatok ihletője és nemes érzelmek ébresztője! Búcsúzásul még egy pillantás itt lent a kerti fák egybemosódó árnyaira és ott fenn a kéklő messzeségbe!

Mögöttem már a kiskapu. Látomásaimat magammal viszem álmom világába is. Bárcsak minden más követő holnapnak hajnalhasadása minél több meleget árasztana az igazságot és boldogságot áhító emberiségre!

Betegeknek, az élet terhe alatt roskadozóknak pihentető jó éjszakát! Jó éjszakát!

(Az eredetileg "Kertünkben" című elmélkedést Urbán Barnabás 1980 augusztusában vetette papírra. A szöveget – "Kedves barátomnak és kartársamnak szeretettel" fogalmazású dedikációval, valamint "Barna bátyád" szignóval ellátva – a szerző 1981. június 25-én ajándékozta Dobay Bélának, akinek a kézirat jelenleg is a birtokában van. A mű közlésével szerkesztőségünk folytatja sorozatát, amelyben már elhunyt pataki tanárok eddig kiadatlan munkáit tesszük közzé. A kézirat rendelkezésre bocsátásáért e helyütt mondunk köszönetet.)